

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 20.11.2024 nr 8-1/8228-1

Meie 10.12.2024 nr 6-3/24-414

**Arvamus tsiviilkohtumenetluse
seadustiku muutmise seaduse eelnõule**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Täna võimaluse eest esitada arvamust tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõule.

Ettepanekutega tutvumise järgselt laekus Harju Maakohtu kohtunikelt alljärgnevaid arvamusi.

1. Eelnõuga luuakse õiguslik alus enam tasutud riigilõivu tagastamiseks kohtu omal algatusel.

Toetame sisuliselt esitatud muudatust. Seletuskirja kohaselt annab muudatus kohtule võimaluse (mitte kohustuse) tagastada riigilõiv, kui selle on tasunud menetlusosaline ise. Oluline on vältida kohtule lisatoimingute tegemist, et kontrollida, kas riigilõivu tagastamiseks vajalikud andmed (eelkõige pangakonto number) on kohtule teada. Seletuskirjas selgitatu ei ole siiski seadusest üheselt tuvastatav. Soovitame sõnastada paragrahvi 150 lõige 4: „Kohus võib riigilõivu tagastada riigilõivu tasunud menetlusosalisele ka omal algatusel, kui tagastamiseks vajalikud andmed on kohtule teada.“

2. Menetluskulude kindlaksmääramise määrase peale võib edasi kaevata menetluskulude hüvitamiseks õigustatud või menetluskulusid kandma kohustatud isik, kui vaidlustatav menetluskulude summa on üle 500 euro.

Toetame muudatust.

3. Selleks, et kohtunik saaks hagi tagamise avalduse lahendada mõistliku aja jooksul, pikendatakse eelnõuga avalduse lahendamise tähtaega praeguselt ühelt tööpäevalt kolmeni.

Toetame muudatust.

4. Suurendatakse lihtmenetluse piirsummat. Muudatuse tulemusel suureneb nende kohtuasjade hulk, kus kohtul on lubatud kasutada lihtmenetluse võimalusi. Kehtiva seaduse kohaselt on lihtmenetluse rahaline piirmäär 3500 eurot põhinõudena ja koos kõrvalnõuetega 7000 eurot. Eelnõu kohaselt oleks piirmäärad vastavalt 5000 ja 10 000 eurot.

Toetame muudatust.

5. Muudetakse tagaseljaotsuse peale kaja esitamise regulatsiooni. Muudatuse eesmärk on siduda tähtaja algus lahendiga, mitte täitemenetlusest teadasaamisega. Muudatuse tulemusena ei ole menetlusosalisel enam võimalust valida, kas lahendist või täitemenetlusest teadasaamisel esitada kaja, ja sellega menetlust venitada.

Toetame sisuliselt muudatust. Oluline on selgitada vähemalt seletuskirjas, et tõendamiskoormus tagaseljaotsuse teadasaamisest langeb kostjale. Praktikas võib tekkida küsimus, kuidas kindlaks teha „päeva, kui kostja sai tagaseljaotsusest teada“. See ei tohiks olla samastatav kättetoimetamisega, muidu kaotaks säte mõtte ja olulise kaitse isikutele, keda ei ole menetlusest/otsusest korrektselt või isiklikult teavitatud. Säte on ajale jalgu jäänud ka selles mõttes, et sama sätte kaitse peaks laienema kõikidele fiktsioonidega kättetoimetamistele, sh TsMS § 311¹ lg 5¹, 314¹, § 322-327 alusel, mida palju kasutatakse. TsMS § 311¹, 314¹ ja § 326 kasutatakse väga laialdaselt ja on eelistatum fiktiivne kättetoimetamine viis Ametlike Teadaannete kaudu kättetoimetamise ees.

6. Teatud liiki hagita menetlustes tehtud lõpplahendite peale esitatud määruskaebused vaatab läbi üks ringkonnakohtunik.

Kaaluda võiks, kas lähenemiskeelu kohaldamine, isiku kinnisesse asutusse paigutamine ja pankrotimenetluse alustamine on asjad, mida vaatab läbi üksnes üks ringkonnakohtunik. Tegemist on isiku põhiõiguseid äärmiselt piiravate meetmega, mis vajaksid siiski kolmeliikmelise koosseisus kaalumist.

7. Kahetsusväärset on puudu maksekäsu kiirmenetluse regulatsiooni edasiarendus, mis võimaldaks maakohtule hagi menetlusse edasi saata üksnes need maksekäsumenetluse vaidlused, kus on hagi esitatud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Astrid Asi

kohtu esimees